אשר במקום מגורך, ואכן **היתום והאלמנה זהו אשר בקרבך**, שסמוכים אליך עכשיו ואפילו בירושלים, שהיתום והאלמנה אין חיוב דווקא למי שסמוכים אליך כל השנה דזה שייך רק ללוי שהוא הבן תורה.

אמנם בחג הסוכות אשר אתה נמצא במקום מגורך ואינך נמצא בירושלים, כתוב אשר בשעריך בין לגבי הלוי ובין לגבי היתום והאלמנה, כי אתה ממילא נמצא בעירך ובלאו הכי אתה נותן ללוי שנמצא בעירך ואין צריך לציווי מיוחד אשר בקרבך שסמוך אליך.

כי יברכ"ך ה' אלקיך - בלשון עתיד דייקא

והפסוק ממשיך הלאה (דברים טז טו) **שבעת ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה כי יברכך ה' אלוקיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח.**

ובמשך חכמה מדייק על הלשון כי יברכ"ך בלשון עתיד דייקא ולא בלשון עבר, דלכאורה בחג הסוכות שהוא זמן האסיף כבר בירך ה' את האדם, ומה טעם כתוב בלשון עתיד.

שיטת רבי יוסי דהפסוק קאי על חג הפסח

ומתרץ המשך חכמה דבר מופלא, ומביא מכילתא שאומר שרבי יוסי הגלילי לומד שהפסוק הזה קאי על פסח, כי כתוב **שבעת ימים** וסוכות הרי הוי שמונה ימים, וגם יכולים להקריב קרבן חגיגה ביום השמיני ולכך נוקט רבי יוסי שהפסוק קאי על יו"ט פסח.

ואומר המשך חכמה שעוד דייק רבי יוסי שזה קאי על פסח מזה שכתוב **יברכ"ך בלשון עתיד**, וזאת משום דביו"ט פסח נידונין על התבואה והקב"ה יברך אותר בעת המשפט שיש בחג הפסח על התבואה דלהבא, אמנם בחג הסוכות התבואה והפירות כבר צמחו ולא שייך לומר יברכך לשון עתיד כנ"ל וזה ראיה דקאי על פסח.

עיקרה של חג - שבעת ימים

וממשיך המשך חכמה ואומר, שאכן בחז"ל מוכח דהפסוק מיירי בסוכות ולא בפסח ודלא כרבי יוסי, וצריך לומר כך, דהנה איתא בגמ' דאם אחד נהיה חגר ביום הראשון של החג מחויב להביא ביום השני **וכן הלאה. אבל מי** שהיה חגר בכל השבעת ימים של החג אינו מחויב להביא חגיגה ביום השמיני, כי קרבן חגיגה חיובו שבעת ימים ורק מי שנתחייב בשבעת ימים הראשונים ולא הביא עדיין קרבן מחויב להביא גם ביום השמיני, אך מי שלא היה מחויב בכל שבעת הימים אינו מביא ביום השמיני, ולכך אומר הפסוק **שבעת ימים**, ואפ' שמיירי בחג הסוכות שזה שמונה ימים, דעצם חיובו של הקרבן חגיגה הוי שבעת ימים והיו השמיני הוי רק כמו תשלומין לשבעת הימים.

ומבאר לפי"ז הכוונה **ביברכ"ך בלשון עתיד**, דמכיון שעדיין לא הפריש תרומת ומעשרות (דהלוא זה חג האסיף שאוסף עתה מן השדה אך עדיין לא הספיק להריש תרומות ומעשרות), **והיות שבעת** שיפריש תרומות ומעשרות יתברכו מעשה ידיו, לכך כתוב יברכך בלשון עתיד, שיתברך בעת ההפרשה.

השפעת האמונה הפנימית והשמחה הנובעת על ידי העליה לרגל

והפסוק ממשיך ואומר, **והיית אך שמח**, והביאור בזה, דהנה הרי ידוע דמי שיש לו מנה רוצה מאתיים, ומי שיש לו שמחה מדבר מסויים אין השמחה שלימה כי הוא רוצה עוד ועוד, וכאן הפסוק מבטיח שתהיה שמח באמת ומרוצה בעצמך ושמחתך תהיה שלימה.

והאיך אכן יתכן דבר מופלא זה, ואמרתי לבאר הדבר, דאם אדם חי בבטחון ובוטח באמת ובתמים בבורא כל עולמים שיזמין לו כל הצטרכויותיו, אין לו את החיסרון של יש לו מנה רוצה מאתיים, דשורש הדבר של המדה דיש לו מנה רוצה מאתיים נובע מזה שעדיין אינו בטוח שיהיה לו כל הצטרכויותיו, ולכך אפילו שיש לו כבר מכל מקום רוצה עוד ועוד, אמנם הבוטח בה' הוא שמח באמת ואינו דואג כלל ואינו רוצה עתה עוד מאתיים.

וזו ההבטחה כאן שאומר משה רבינו לכלל ישראל, דתכלית העליה לרגל שלוש פעמים בשנה היא שתהיה שמח על העתיד, ובחג הפסח תקריב גם קרבן פסח וגם קרבן חגיגה ותביא קרבנות ואל תחשוש שיחסר לך בהמות על ידי זה, וכפי שרבי יוסי לומד שהפסוק קאי על פסח וכותב כאן תחוג לה' אלו' והיינו שתשמח עמו, וזאת משום כי יברכך ה' אלו', וזהו יסוד הדבר כאן שתקריב קרבנות בקר וצאן ואל תחשוש מהעתיד שיחסר לך מאומה, **והיית אך שמח**.

ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך - בלי חשש שיחסר לך על ידי זה

וגם בחג השבועות וחג הסוכות, שכבר יש לך מוכן תבואה ופרות השדה, תקרא גם לעוד אנשים ביחד עמך לסעודה, ותקרא לגר ליתום ולאלמנה וכו' ואל תחשוש שיחסר לך מאומה בגלל מתת ידך להם כי תסמוך עליו ית"ש ותבטח בו, (ואכן בפסח שעדיין לא גדל שום דבר מהתבואה והפירות תביא ותקריב בהמות לבית המקדש).

ולכך כתוב בלשון עתיד כי יברכך ה' אלו', ותשמח באמת בחג בלי שום עצבון וקנאה וכדומה, כי תהיה בטוח שיברכך ה' אלו' בעתיד ולא יחסר לך בעתיד מכל זה, ומובן שפיר מה שכתב בזה בלשון עתיד.

זו מהותה של העליה לירושלים

וזה רצה משה רבינו ע"ה לומר לכלל ישראל, וכמו שמסיים הפסוק איש כמתנת ידו כברכת ה' אלוקיך אשר נתן לך, ודורשים חז"ל בזה, שמי שיש לו הרבה בקר וצאן צריך גם להביא הרבה קרבנות כמה יותר שיוכל, ואל תחשוש שיחסר לך בעתיד אלא תבטח בו באמת ובתמים שישפיע לך מכל טובו הגדול. (ופשיטא שאין הכוונה שיפזר בלי שום חשבון כלל אלא הכוונה שלא ידאג אלא יבטח בבורא יתברך שמו ויתעלה).